

LJUDSKI GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OB MURSKIH OKRAJEV

Uredništvo in uprava: Murska Sobota, Okr. odbor OF — Čekovni račun: Narodna banka Murska Sobota 841.906-030. — Naročnina: Celoletna 100 din, polletna 50 din, četrtletna 25 din.

Štev. 37 — Leto I.

Murska Sobota, 3. novembra 1949

Cena 2 din

Zavarujmo otroke proti nezgodam

Državni zavarovalni zavod DOZ zavaruje poleg ostalih zavarovanj tudi učence osnovnih in dijaške srednjih šol, in sicer proti telesnim nezgodam v šoli in izven šole. Zavarovanje velja od začetka šolskega leta in traja tudi skozi počitnice do začetka pouka prihodnjega šolskega leta. Vključene so vse nezgode otrok, ki imajo za posledico smrt, trajno, popolno ali delno invalidnost ter začasno nesposobnost za šolsko delo.

Prispevek za to zavarovanje je od 10 do 50 din za učenca letno, in v slučaju nezgode, ki ima za posledico zdravljenje otroka, dobi otrok ali starši sledeče dajatve:

N. pr., če plača 50 din letno: 200 tisoč din, če je nezgoda imela za posledico popolno trajno invalidnost; 20.000 din, če je nezgoda imela za posledico smrt, a najmanj 4000 din in 100 din dnevne odškodnine za vsak dan zdravljenja (zdravnik ali bolnica in zdravila). Če so starši socialno zavarovani, dobijo vseeno dnevno odškodnino. Dnevna odškodnina se plača največ za sto dni, oziroma do 10.000 din.

Starši in šole so ponekod idejo tega potrebnega in koristnega zavarovanja dobro razumeli in so tamkaj tudi lepi uspehi, kjer pa ni bilo dobre povezave in organizacijskih prijemov, pa tudi ni uspehov. Akcija, ki se je začela ob začetku šolskega leta, je do danes dala še premalo rezultatov, čeravno so vse šole prejele pravočasno potrebne pisne pole in potrdila za učence, kakor tudi potreben propagandni material za učence, in so prosvetni delavci tudi na prvih konferencah prejeli potrebna navodila. Ugotavljamo, da so posamezne šole hitro in odlično izvedle gornjo akcijo in jih stavljamo za vzor drugim. To so: Motvarjevci 100% zajejte s 50 din vsakega učenca, Predanovci 100% tudi po 50 din vsakega učenca, gimnazija Murska Sobota 100% po 20 din za učenca, Tešanovci 100% ali samo po 10 din za učenca, Prosenjakovci 100% po 15 din za učenca, Sebeborci 100%, Vučja Gomila 100%.

Slabo so se do sedaj izkazale sledeče šole: Mala Nedelja 39%, Belinci 30%, Odranci samo 16%, čeravno je bogata vas; ekonomski tehnikum Murska Sobota 47%, čeravno se tukaj šola tudi bodoči zavarovalni kader, Ljutomer 29%, Kapela 30%, Zvenilje 35% in Hotiza 19 odst. totno.

Učitelji in profesorji bi morali v šolah, kjer je uspeh slab, bolj temeljito vzeti stvar v roke, a pred vsem se zavedati, da je ta akcija socialnega in vzgojnega pomena. Akcija ne sme iti mimo roditeljskih sestankov niti pionirske organizacije, in je treba to stvar v medsebojnem tekmovanju izvesti in to v čim krajšem roku. Kot parola mora biti 100% zajejte in čim večji povprečni prispevek. Revne otroke in sirote je treba tudi prijaviti in dotirati iz pionirskega ali sličnega fonda.

Da je zavarovanje potrebno in da so nezgode pogoste, nam govorijo nezgode, že tekom teh dveh mesecev prijavljene in izplačane: 1. Markač Terezija, šola Rogaševci, 2. Stevanec Janez, šola Murska Sobota, 3. Tivadar Metod, šola Cezanjevci, 4. Janža Ludvik, Predanovci, 5. Zdravac Ludvik, Ljutomer, 6. Bunderla Silvester, Kuzma, 7. Laj Jožef, gimn. Dol. Lendava, 8. S. uč. Viktor, Tina, 9. Ferko Irena, Gor. Lendava in mnogi drugi iz tega in preteklega leta.

Seveda je po tudi še mnogo nezgod, katere niso niti prijavljene DOZ-u, kar je pa potrebno, da šolske uprave takoj storijo same, ali pa pokličejo zastopnika DOZ-a, da to po službeni dolžnosti stori in se tako omogoči, da se odškodnine hitro izplačujejo.

Tekmujemo za izpolnitev plana Tudi pri DOZ-u Murska Sobota se dela po Sirotnovičevem in Nukičevem vzgledu

Tekmovanje za visoko storilnost dela je zajelo tudi delovni kolektiv DOZ-a Murska Sobota, kateri ima nalogo izvršiti zavarovanje vsega premoženja in življenja naših delovnih ljudi.

Uspehi Alije Sirotnoviča in drugih rudarjev ter uspehi njihovega sledbenika pri »belih rudarjih«, Salka Hukiča v Dol. Lendavi pri Nafti, je tudi kolektivu DOZ-a dalo pogum, da je svoje započeto delo za visoko storilnost dela močno razširil, kakor na polju imovinskih tako na polju življenjskih in nevarnih zavarovanj. V mesecu oktobru je z dobrimi pripravami uspešno izvedel množično zavarovanje za življenje in nezgode pri Proizvodnji nafte Dol. Lendava, kjer je dosegel 100 odst. uspeh, v čemer se izkazuje visoka razredna zavednost ljudi tega delovnega kolektiva, kateri se ne bori samo za nafto, temveč dela tudi po ostalih sindikalnih nalogah.

Delo partijske in sindikalne organizacije je kljub težavam, katere obstojajo, uspešno, povezava z upravo dobra in je seveda tudi uspehe lahko dosegati. Ta delovni kolektiv je eden od prvih, ki je stoodstotno zajet v zavarovanje z ozirom na visoko število članov, kljub temu, da je kader precej mešan. To je tudi vzgled vsem drugim kolektivom, kateri še nimajo polnega zajetja v zavarovanje za življenje in nezgode. Nezgode, katere se dnevno dogajajo, govorijo o nujnosti in potrebi tega zavarovanja, kar pri Nafti pravilno razumejo.

Tudi množično delo zavarovanja proti požaru in poginu živine na vasi se je začelo ugodno razvijati in z dobrimi pripravami in izvedbo bodo kmalu tudi vse prekmurske vasi stoodstotno zavarovane, tako da ne bo več usoda Dobrovnika in Kroga našega delovnega kmeta prizadela tako težko; saj v slučaju nesreče bo zavarovanje tisto, kar bo omogočilo obnovo gospodarstva in obstoj družine. Ravno tako nujno pa je tudi skrbeti za to, da do nesreč ne pride, kar je tudi naloga DOZ-a, kateri skrbi za preventivno službo in sam tesno povezan z gasilsko organizacijo in upravo NM stremi za tem, da bodo nesreče na premoženju in ljudeh čim bolj redke. Pri tem pa je seveda potrebno, da tesno sodelujejo tudi KLO-ji in vaše množične organizacije, za kar pa imajo tudi že potrebna navodila, samo povsod niso dovolj uspešni organizacijski prijemi. Sedaj ko je vse premoženje pod streho, je nujnost, da bo vsak dom zavarovan, zaradi tega pa bodo organi DOZ-a s KLO-ji in upravo NM ter gasilci izvedli temeljite akcije po vaseh, kjer še niso vsi domovi zavarovani. Sodelujte pa vsi pri tem in ne dovolite, da bo še v bodoče nezavarovani domovi, saj z zavarovanjem, kar je pridobitev družbe, koristite sebi in skupnosti.

Torej zavarujmo naše premoženje in življenje proti vsem nezgodam! Saj danes naše ljudsko zavarovanje je dosti bolj uspešno.

Gč

Prekmurski kmetje, komunisti in frontovci-rudarji v Hrastniku

Pretekli teden se je zbrala brigada 40 kmetov, komunistov in dobrih frontovcev, katere se je pridružila našim rudarjem v Hrastniku, da odgovori vsem našim klevetnikom, ki tako nesramno obrekujejo in blatijo naše najboljšje borce za socializem — rudarje — kateri s svojim delom presegli svetovne rekorde. Hočejo pokazati, da so tudi naši kmetje in poljski delavci z rudarji ramo ob ramo pripravljeni, boriti se za naše zlato, izpolniti plan in skupno z našimi delavci-rudarji graditi socializem.

Ko poslušas te preproste kmečke ljudi, s kakšno borbenostjo se pripravljajo na delo, si ne moreš predstavljati, da so ti ljudje šele sedaj prišli prvič v rudnik, ampak, da so že izurjeni knapi, katerih roka že od nekdaj koplje to naše zlato. Vse tako udarno se pogovarjajo med seboj in drug drugemu pravijo: da bodo dosegli plan in delali tudi nadure, če bo potrebno, samo, da bodo dokazali, da so tudi kmetje pripravljeni delati kjer koli.

Toda tako pogovarjanje se jim je zdelo le premalo in so rekli: treba bo še bolj temeljito se pomeniti pred začetkom. In res, dne 23. oktobra t. l. so se zbrali na brigadni konferenci, kjer so se temeljito pomenili o vsem, kar je potrebno. Prvo, kar je najvažnejše, je poudaril sekretar brigade

Ker pa je šele polovica šol poslala vpisne pole, je nujno potrebno, da se akcija zaključi, a tisti, kateri so prvič dosegli slabe uspehe, da akcijo obnovijo in ponovno vpišejo v novo vpisno polo še nezavarovane učence, kakor tudi tiste, ki so vzeli preizkuso prejeli. Potrebno pa je, da se akcija zaključi do 29. novembra in naj bi mladina po šolah v tem tekmovala do našega Narodnega praznika. Tekmujemo tudi v nevarnem zavarovanju učencev, ker s tem delamo v korist skupnosti in posameznika.

Gč

tovariš Mesarič Stefan, morajo urediti glede naziva brigade, katere naj bi nosila ime po prvem padlem borcu murskosoboškega okraja: brigada »Stefana Kovača«. Predlog so soglasno sprejeli in tudi sklenili, da bodo pred stanovanjem izobesili napis z imenom brigade.

Obraunavali so tudi, da bodo v teku treh mesecev delali nadure in so se obvezali, da bodo naredili 1600 nadur, oziroma 200 šitov, katere hočejo častno izpolniti in s tem prekorajiti normo ter dokazati z dejanji, da so soborci naših rudarjev.

Pomenili so se tudi o sami disciplini, kulturno-prosvetnem delu in študiju v brigadi, kar bodo izvajali po delovnem času. Uredili bodo tudi park pred stanovanjem in ga okrasili z peterokrako zvezdo in zastavo. Po vsestranskem pogovoru na tej konferenci so tudi sprejeli resolucijo za Okrajni komitej KPS v Murski Soboti, katere se glasi:

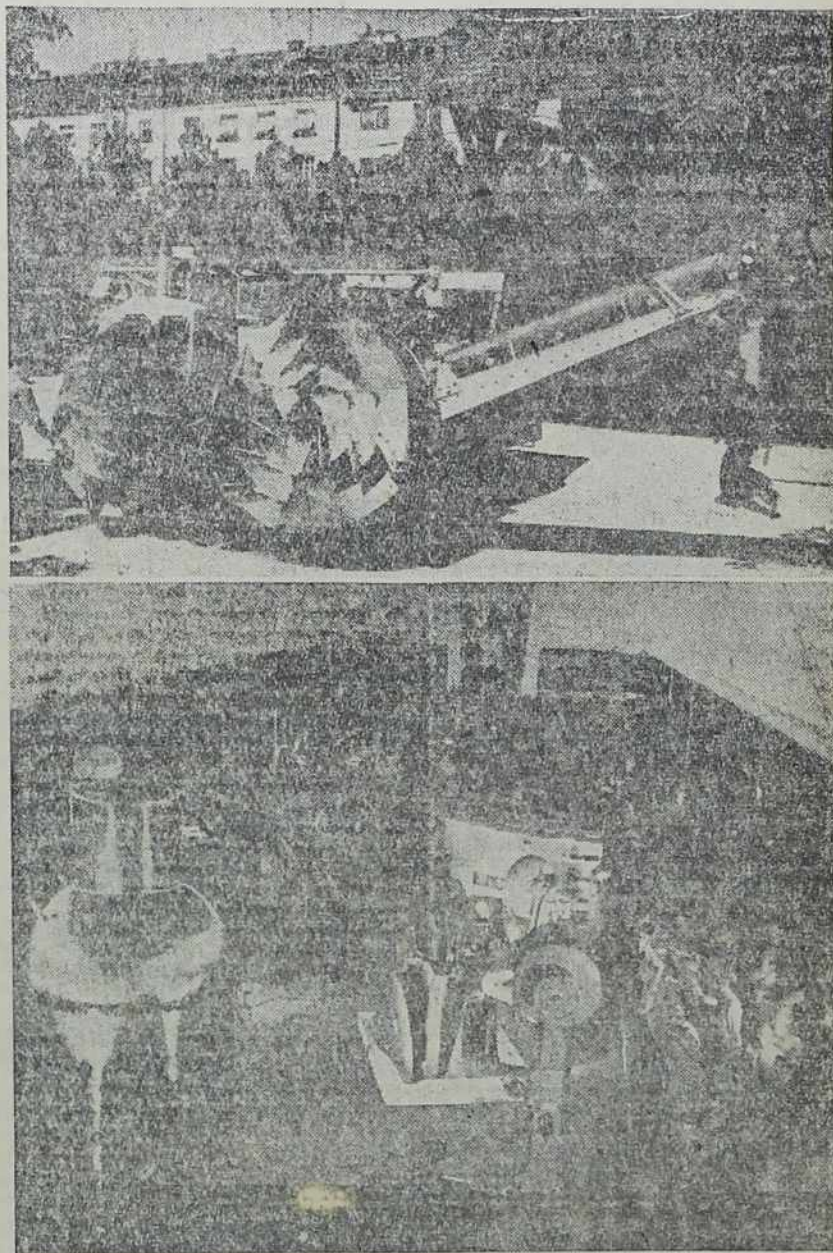
Okrajnemu komiteju KPS v Murski Soboti.

Komunisti in frontovci, zbrani na prvem sestanku delovne brigade »Stefana Kovača« v rudniku Hrastnik, Vam pošiljamo borbene pozdrave.

Po sklepu CK KPS smo prišli semkaj, da dokazemo vsemu svetu in našim nesramnim obrekovalcem, da smo tudi kmetje pripravljeni se boriti v črnih jamah z našimi najboljšimi delavci — rudarji za naše zlato. Oblikujemo Vam, da bomo dosledni borci za doseg delovnih zmag za čimprejšnjo izgraditev socializma. Z delom naše brigade bomo razbijali vse klevete napram naši državi in njenemu modremu vodstvu s CK in Titom na čelu.

Obvezujemo se, da bomo odnesli s tega bojišča za socializem najboljše uspehe in s tem vzpodbudili ostale komuniste in frontovce, da nam bodo sledili.

Hrastnik, dne 23. okt. 1949.

Zgoraj: Rotacijski kopač z dvema rotorjema, ki zamenjuje 500 ljudi. Ta stroj je edinstven na svetu. Uporabljali ga bodo med drugim pri izkopavanju kanala Donava-Tisa, kjer bo vsako uro izkopal 240 kubikov zemlje. S tem strojem so že uspešno delali na gradiliščih Novega Beograda.

Spodaj: V ospredju velika domača naprava za prehrabeno industrijo, v ozadju pa orjaški deli drugega generatorja za hidroelektrarno Mariborski otok. Po izkušnjah, ki so si jih pridobili pri izdelovanju prvega in drugega generatorja, izdelujejo zdaj v veliki tovarni Rade Končar v Zagrebu že tretji generator za hidroelektrarno Mariborski otok.

Uspehi tekmovanja v času Zadružnega tedna v okraju Radgona

Na zadnjem zadružnem festivalu v Gor. Radgoni, ki se je vršil dne 16. okt. 1949 ob zaključku zadružnega tedna v okrajnem merilu, je bila izvršena analiza dela in pregled nalog, ki jih je postavilo pred Partijo in ostale množične organizacije II. plenarno zasedanje CK KPJ.

Po analizi razvoja kmetijsko-obdelovalnih zadrug v radgonskem okraju in po ocenjevanju dela posameznih kmetijsko-obdelovalnih zadrug je zavzela prvo mesto KOZ Žepovci, ki je v razširitvi in utrditvi svoje zadruge dosegla najboljše rezultate. Tudi obdelovalne zadruge Apače, Podgorje, Negova, Lutverci so pokazale v gospodarskem oziru in nadaljnjem razvoju dobre rezultate.

Okrajna zveza kmetijskih zadrug v Radgoni je v soglasju s predsedniki in upravnimi odbori kmetijsko-obdelovalnih zadrug v času zadružnega tedna, od 9. do 16. okt. 1949, uvedla tekmovalni način dela med posameznimi KOZ. Kmetijsko-obdelovalne zadruge pa so uvedle medsebojno tekmovanje, tekmovanje med skupinami in posamezniki. KOZ Podgorje je napovedala tekmovanje vsem obdelovalnim zadrugam v Radgoni po naslednjih točkah:

1. Katera KOZ bo v času zadružnega tedna naredila čim več zaostalih poljskih del (spravljanje poljedelskih pridelkov).

2. Katera obdelovalna zadruga bo izvršila čim več in čim prej izvedla plan jesenske setve.

3. Katera obdelovalna zadruga bo v tednu zadružništva aktivizirala v večji meri svoje članstvo v preseganju norm in dosegla večjo udeležbo v razdelitvi dela in smotrnejšo razdelitev dela po dispozicijah.

Kot najboljša se je pokazala KOZ Podgorje, takoj za njo je bila po rezultatih KOZ Žepovci, potem pa: Apače, Segovci, Janžev vrh in Negova. Tem zadrugam je uspelo dvigniti povprečje doseženih trudodnevov v prejšnjih tednih za 30 odst. KOZ Negova je v času zadružnega tedna končala po planu jesensko setev. KOZ Podgorje je pospravila poljske pridelke z 19 ha površine njiv, a izorane in posejane s pšenico in ržjo je bilo 27 ha površine. Za gradnjo transformatorja in zadrugnih hlevov je bilo navoženo 36 kubikov gramoza in peska ter 25 kubikov lesa. V času tekmovanja je bilo za 380 trudodnevov izvršenega dela več kot v povprečju ostalih tednov.

Povprečju ostalih tednov. Okrajni ljudski odbor Radgona je s pomočjo članov sindikata organiziral pomoč KOZ Segovci, katere je dala največ delovne sile za zvezne akcije. Izvršenih je bilo 70 delovnih dni v spravljanju poljskih pridelkov.

Ob zaključku zadružnega tedna je bilo razglašeni za udarne 23 članov KOZ, nagrajenih je bilo 25 članov in pohvaljenih 48 članov KOZ. Kmetijsko-obdelovalna zadruga Žepovci je prejela diplomu v priznanje za dosežene uspehe v razširitvi in utrditvi svoje zadruge.

Ves zadružni teden in še posebej zaključna manifestacija je pokazala veliko moč zadrugništva v radgonskem okraju. Tekmovanje v vsem tednu pa je pokazalo, da bodo v bodoče zadruge dosegale še večje uspehe predvsem na področju notranje utrditve in jačanja fonda iz kmetijske produkcije za kritje planskih potreb. Na tak način bo dosežena tudi razširitev zadrugnega sektorja in izvrševanje vsega tega bo lep odgovor vsem klevetnikom.

K. F.

Plenum okrajnega odbora Osvobodilne fronte radgonskega okraja - manifestacija za nadaljnje delo pri izgradnji socializma na vasi

V času pred volitvami v KLO-je bodo razširili frontne organizacije za 10%

V nedeljo se je vršila v Gornji Radgoni okrajna plenarna konferenca okrajnega odbora Osvobodilne fronte, ki se je udeležilo poleg delegatov okrog 200 frontovcev (AFŽ, LMS, sindikatov, gasilcev in Zveze borcev).

Predsednik Okrajnega odbora OF je v svojem političnem referatu poudaril, da je Fronta politična last ljudstva, zato se mora ljudstvo za delo Fronte zanimati in ga podpirati, da bomo dosegli gospodarsko zmago. Sovražijo nas zato, ker se je naš delavski razred odločil, da sam zgradi svojo industrijo in elektrifikacijo, da s svojimi lastnimi silami zgradi socializem. Naše delovno ljudstvo bo to borbno zmago naproti vsem nasprotnostim od zunaj pod vodstvom Partije, pod vodstvom Fronte vzdržalo, ker se je v to borbno zagrizlo, da obljubo, dano maršalu Titu. Najlepše uspehe pri izgradnji socializma na vasi je do sedaj pokazala Fronta obdelovalne zadruge v Žepovcih, ki je povečala površino orne zemlje od 200 na 900 ha in vključila v zadrugo 95% vsega članstva. Ko je govoril o pripravah za volitve v krajevne ljudske odbore, ki bodo za radgonski okraj 18. decembra, je poudaril, da bo treba ljudstvo seznaniti z zakonom o ljudskih odborih, na množičnih sestankih je treba pretresati, koga bomo volili, da bomo dobili v odbore resne pravne predstavnike ljudstva na vasi.

Sekretar okrajnega odbora OF je podal nato kritičen pregled dela OF radgonskega okraja. Okraj Radgona ima včlanjenih v Fronto od 17.170 volivnih upravičencev 13.420 članov, to je 78,5% vseh volivnih upravičencev, kar je dokaz, da bo treba ta odstotek v bodoče zvišati. Še vedno se dogaja, da imajo ponekod na množičnih sestankih kričajoči glavno besedo. Vzrok je v tem, da večina krajevnih odborov OF ne predstavlja to, za kar so jih člani Fronte izvolili, ampak mislijo, da je njihova glavna naloga pobiranje članarine. KOOF bi morali na svojih rednih sejah razpravljati o vseh gospodarsko političnih problemih svojega kraja, ter nuditi krajevnim ljudskim odborom več pomoči pri izvajanju njihovih nalog. Fronta je tudi premalo storila za razvoj združništva v okraju. Za primer naj sledijo sledeči podatki: V okraju je 15 obdelovalnih združb s 506 družinami z 2110 družinskimi člani, od katerih je za delo sposobnih 1163 družinskih članov. V teh 15 združbah, to je v 15 OF odborih, je skupno 135 funkcionarjev Fronte, od katerih pa je le 64 včlanjenih v KOZ. Na področju osmih ekonomij je 72 funkcionarjev Fronte, v ekonomije pa včlanjenih le 30 članov. Jasno je, da taki funkcionarji ne morejo preprečevati naše ljudstvo, naj se vključijo v zadrugo. Pri združinskih domovih je bilo lani opravljenih 296.675, letos pa komaj 22.529 delovnih ur. Skupna vrednost dela je znašala lani 2.966.580 din, letos pa 226.398 din. Iz teh števil je jasno, zakaj združinski domovi razpadajo. Odnos dela do združinskih domov bo treba vsakokrat revidirati.

Boljše je izzvenilo delo Fronte pri raznih akcijah. V letošnjem letu se je udeležilo pri raznih akcijah 763 ljudi s 6981 urami, katerih vrednost znaša 133.196 dinarjev. Pri Tednu cest je sodelovalo 2062 ljudi, 244 voznikov, in navozilo se je 477 kubikov. Eden najboljših frontnih odborov je bil pri Benediktih, ki je plan prekoračil. Plane so izpolnili odbori: Cogotinci, Cerkvenjak, Radgona in drugi. Krajevni odbori: Zg. Stavnica, Velka in Jurij pa te akcije sploh niso organizirali. Odbori Osvobodilne fronte so nudili pre-

vialo pomoči pri mobilizaciji delovne sile, saj imamo v naši vasi še mnogo delovne sile, ki ni še nikjer vključena. Po vseh odborih se ni urejeno plačevanje članarine. Odbori Sp. Stavnica, Benedikt, Police in Ivanjci že dve leti niso plačali članarine.

Za zboljšanje dela so bili na konferenci sprejeti sledeči sklepi:

1. Plenum ugotavlja, da naši KOOF do danes niso odigrali vodilne vloge vseljudske socializma v naši vasi. V zvezi s tem se postavlja pred vse KOOF, da takoj pristopijo k razširitvi frontne organizacije, tako da bomo v času pred volitvami v KLO-je razširili našo frontno organizacijo za 10%.

Vsi KOOF bodo poskrbeli, da se bo frontna članarina v mesecu novembru porabla 100%, upoštevajoč socialne možnosti posameznih članov, tako da bo povprečna članarina znašala 5 din. Obenem bomo utrili naše frontne organizacije s tem, da bomo očistili naše frontne vrste tistih ljudi, ki zavirajo gradnjo socializma na vasi ter da bomo izvolili v KOOF ljudi, ki bodo dali vse od sebe, da bo Fronta res predstavljala mobilizirajočo silo za izgradnjo socializma v vasi. Poskrbeli bomo, da se bodo vršile redne 14-dnevne seje KOOF in da se bodo zapisniki redno dostavljali OOOF.

2. Vsi KOOF bodo na svoje redne seje stalno klicali predstavnike AFŽ, LMS, ZB itd. ter bodo tako skupno reševali vse gospodarske in politične probleme svoje vasi.

3. Preko Fronte bomo stalno vršili aktivizacijo najširših ljudskih množic, za sodelovanje pri vseh gospodarskih nalogah, pri kulturno prosvetnem delu, pri zbiranju članstva za izobraževalne tečaje, ki pričnejo s 1. novembrom t. l. in sodelovanjem z ljudsko oblastjo. Od današnje plenarne konference pa do 4. novembra bodo vsi KOOF zbrali po planu določeno število frontovcev za frontno brigado, katera bo odšla v petek, to je 4. novembra, na gradbeno delo v Mežico.

4. KOOF bodo vršili najširšo agitacijo in propagando za vstopanje v KOZ, tako da bomo do konca leta 1949 ustanovili najmanj še 6 KOZ. Obenem pa bomo že obstoječe zadruge utrili ter jim nudili od strani Fronte vso pomoč. Poželi bomo delo pri dokončni zgraditvi združinskih domov na vseh gradiliščih, KOOF se obvezujejo, da bodo zaktivizirali ljudske množice, predvsem pa člane Fronte, za to delo, da bodo isti služili čimprej svojemu namenu.

5. Okrajni odbor OF bo takoj pristopil s pomočjo KOOF k izbiri kandidatov za bodoče volitve v KLO-je, tako da bodo prišli v novoizvoljene KLO-je ljudje iz poštenih, delovnih in kmečkih vrst, pred našemu pokretu in ki bodo vredni predstavniki ljudske oblasti. KOOF bodo skrbeli za množično udeležbo predvolivnih zborovanj, na katerih se bo obravnavala novi zakon o ljudskih odborih ravno tako bodo tudi nudili vso pomoč volivnim komisijam pri pregledu volivnih imenikov, s 100% udeležbo na volitvah in za čim veličastnejšo izvedbo istih.

CENTRALNEMU KOMITEJU KPS

Zaradi konkretizacije izvedb sklepov III. plenuma seje CK KPS-a v zvezi z graditvijo socializma v naši domovini, je OOOF v Gornji Radgoni sklical plenum predstavnikov frontnih organizacij, sindikatov, ZB ter predstavnike oblastnih fo-

rumov. S te veličastne manifestacije pošiljamo udeleženci CK KPS svoje plamete pozdrave.

Ob ugotovitvi uspehov, ki jih je frontna organizacija, vodena po KP, dosegla v tretjem letu prve Titove petletke, obljublamo ponovno našemu partijskemu vodstvu, da se bomo še bolj strnili okoli našega vodstva s tovarišem Titom na čelu. Zaostri bomo borbno za izkoreninjenje poslednjih ostankov izkoriščevalcev delovnega ljudstva. Pred izvedbo volitev v KLO-je bomo z največjo vztrajnostjo razvijali iniciativnost in kritiko na vseh področjih naše socialistične dejavnosti; utrjevali bomo samostojnost ter razvijali notranjo demokratizacijo osnovnih organov ljudske oblasti naših, v ljudski revoluciji pritegnili v revolucionarno izvedbo vseh političnih in gospodarskih akcij najširše ljudske množice in tako doprinesli svoj delež za socialistično gradnjo naše domovine.

To bo dostojen odgovor vseh delovnih ljudi našega najsevernejšega predela naše drage domovine, vsem onim, ki nenačelno klevetajo naše državno in partijsko vodstvo s tov. Titom na čelu.

Naj živi CK KPS s tov. Marinkom na čelu, buđen čvar in iniciator gradnje socializma v LRS!

Naj žive vse množice delovnih ljudi, ki dnevno dajajo s svojim delom dostojne odgovore klevetnikom ter z dnevnim delom prispevajo svoj ogromni doprinos k izgradnji socializma v naši domovini FLRJ.

Udeleženci plenuma

IZVRŠNEMU ODBORU OF SLOVENIJE

Predstavniki OF okraja Radgona ter predstavniki ostalih množičnih organizacij, zbrani na okrajnem plenumu, izražajo s tovariškimi pozdravi izvršnemu odboru svojo predanost in pripravljenost na novo iskreno delo v naši Fronti.

V času, ko je gonja informbirojevcev proti naši Partiji in proti našemu vodstvu dosegla svoj višek, nas odločnost naše Partije navdaja s ponosom in nam daje nov polet za predano delo v Osvobodilni fronti, vzbujajo nam borbenost, ker se laži naših obklevovalcev razkrinkujejo pred vsem svetom. Zavedamo se najvažnejše dobe v razvoju naše socialistične domovine. Naša največja naloga bo od danes naprej, da vključimo vsakega našega poštenega člana v borbno za zavestno, odgovorno in revolucionarno izvajanje dnevnih nalog. Obljublamo, da bo odslej naše delo prepojeno z zavestjo, da nas edino naša Partija vodi k cilju nove, srečnejše družbe. Naši sklepi bodo izvršeni z ljubeznijo do našega vodstva, z ljubeznijo do naših ljudstev in z velikim ponosom, ker so si naši narodi z našim vodstvom in s svojim delovnim poletom pridobili ugled in spoštovanje pri vsem delovnem ljudstvu sveta.

Naj živi KPJ!

Naj živi naš tov. Tito!

Naj živi OF!

Radgona, dne 30. okt. 1949.

Delegati

Vsak član OF naj bo podpor-
nik Socialnega fonda!

Za kulturni drig naše vasi Ustanavljajmo izobraževalne tečaje

Meseca novembra bodo začeli z delom v našem okraju izobraževalni tečaji. Precejšnje število ljudi se je prijavilo že v tečaje, ki imajo nalogo, izobraževati naše delavno ljudstvo na vasi in kmetovalce v Murški Soboti. V vaseh, kjer je pravilno izvedena organizacija krajevnih komisij, so zbrali precejšnje število ljudi, ki bodo obiskovali izobraževalne tečaje. Tako so n. pr. v Bakovcih pravilno zajeli člane izobraževalnega društva »Mura« v tečaj. Ta vas bo brezpogojno v tem letu naredila velik korak naprej na kulturno-prosvetnem polju. Tudi v Bodoncih je krajevna komisija pravilno postopala. Tamkaj imajo že 25 ljudi, ki bodo obiskovali tečaj. Vadarci se bodo vključili v tečaj k Bodoncem. To pomeni, da je komisija v Vadarcih razumela svojo nalogo in namen tečaja. Ravno tako ljudje v Vadarcih, Strukovci, ki bi se morali vključiti v isti tečaj, niso do sedaj zajeli še nobenega človeka. Dolžnost krajevnih komisij je, da to napako popravijo. Naj z lasnim primerom pokaže voljo za sodelovanje na tečaju. Komisija v Gancanih še ni javila uspehov svojega dela. Krajevna komisija na Cankovi še ni pravilno zgrabila za delo, ker misli, da je izobraževalni tečaj »zadeva« šolskega upravitelja. V Gor. Lendavi čakajo na »mraz«, ker jim »lepo vreme« ne dovoljuje, da bi se udeleževali tečaja pred mrazom. Vsekakor je naloga tamkajšnje krajevnih komisij in močnega Izobraževalnega društva, da začnejo s tečajem takoj v začetku novembra. Komisija iz Rogasvece še ni javila uspehov svojega dela. Ravno tako komisija iz Serdice mora energičneje pristopiti k svojemu delu, ker tamkajšnje prebivalstvo bo brezpogojno pokazalo, da se želi izobraževati v tečaju. V Kramarovcih, kjer je trenutno najboljša KOZ v okraju, kažejo zanimanje za tečaj. Morali bodo poiskati s predpripravi za tečaj. Videnci so ustanovili krajevno komisijo, toda niso še poročali o delu komisije in o številu ljudi, ki bodo vključeni. V Fokovcih šteje mlado izobraževalno-umetniško društvo 83 članov in je zelo čudno, da se obočevajo z delom na organizaciji tečaja. Prepričani smo, da bodo v Fokovcih imeli pravočasno otvoritev tečaja, če bosta krajevna komisija in društvo pristopila k delu. Vsekakor sta pohvale vredna kraja Krog in Tišina, kjer so ljudje pokazali na ustanovnih občinah zborih društev, da razumejo potrebo po lastni izobrazbi. Društvo v Prosenjakovcih je tudi pravilno postopalo in je izvršilo že vse predpriprave za tečaj.

Ostali kraji, kjer je sedež šole, se še niso oglašili. Tako Beltinci, ki

imajo številčno najmočnejše društvo v okraju, še ničesar niso poročali, a mogoče sploh še niso pristopili k delu za otvoritev tečaja. Dokležujejo ima tudi ugodne pogoje za otvoritev tečaja. Ravno tako Brezovci, Predanovci, Gor. in Dol. Slaveči, Hodoš, ki ima novo ustanovljeno društvo, bo najbrže organiziral tečaj v Krpljniku, toda tudi na Hodošu je potrebno, da se organizira tečaj, ker tamkaj imajo mlade KOZ. Izakovci še niso ničesar poročali, toda najbrže bodo nadaljevali z delom, kjer so končali lansko leto, ko so imeli enega izmed najboljših tečajev v okraju. Ravno tako Melinci. Krizevci še niso ničesar poročali, kar nas čudi, ker društvo ima v svojem planu ustanovitev tečaja. V Domanjševcih tudi zavlačujejo z delom, a imajo vse ugodnosti za delo v tečaju. Kaničevci, Sebeborci, Andrejci, Puconci in Martjanci se še sploh niso zganili. Zlasti je potrebno, da se organizirata tečaja v Puconcih in Sebeborcih, kjer sta kmetijsko-obdelovalni razred. Kuzma, ki ima odlične delavce v svojem društvu, bo morala razen umetniškega dela pristopiti takoj k izobraževalnemu delu, konkretno k organizaciji izobraževalnega tečaja. Društvo v Markovcih se bo moralo zganiti. Saj imajo odlične politične in upravne delavce v svojem delokrogu in nas čudi, da ni še nobenega glasu o pripravljalnih delih v kraju za tečaj. Na občinem zboru so sklenili, da bodo organizirali tečaj. Murška Sobota se ni še nič zganila, kljub temu, da ima možnosti za otvoritev dveh tečajev. Ni ustanovila niti krajevnih komisij. Naloga Murške Sobotne je, da takoj sestavi komisijo in mobilizira ljudi v tečaj. Pertoba ni še resno zgrabila za delo. Ker na ustanovni občini zbor izobraževalnega društva ni prišel okrajni delegat, niso ustanovili društva, kljub temu, da so imeli zbrane vaščane. Pečarovci so obljubili, da bodo organizirali tečaj, toda do danes nimamo še nobenega poročila o delu za ustanovitev tečaja. V Tešanovcih je močna kmetijsko-obdelovalna združba in delovno društvo; toda do danes še nič ne vemo o tečaju v tej vasi. Dolenci, Zenušci in Sellovci morajo takoj pristopiti k delu, ker imajo ugodne pogoje za otvoritev tečaja.

Ostali kraji, kjer je sedež šole in se ne priključijo enemu izmed uvedenih tečajev, naj takoj pristopijo k organizaciji tečaja. To so: Makovci, Lipovci, Ivanjci itd.

Krog misli napovedati vsem krajem in tečajem v okraju tekmovalno. Njihovo mlado Izobraževalno društvo je zelo agilno in Krožani so končno v začetku svojega dela do-
(Nadaljevanje na 3. strani)

Zmago Vesel:

Otrok vojne

V tisti noči je bilo tiho in jesenje pušča, čeprav je bila zgodnja pomlad. Niti vrbovje se ni prav ozelenelo. Niti najmanjše sapice ni bilo čuti. Ura pa je bila že pozna. Vladko in Maca sta se pravkar odpravljala spat. Mama in oče sta že zaspala. Lucij nista ušla, ker nista imela zatemnjene okna. Maca je ravno stala pri oknu, ko se je zaslalo od daleč brnenje avtomobila. Ne dolgo po tem je osinil stene pramen svetlobe reflektorjev. Avto se je bližal počasi. Maco je stresla kot strah neznan sluh. Vedno ji je bilo tako čudno pri srcu, ko je videla Nemce. Zdal ji sicer ni videala, toda ta avto je prav gotovo njihov. Da le ni kaj v zvezi z njihovim očetom Enkrat so ga že zaprli in to takoj po tistem, ko se je vrnil iz Ptuj, kjer so ga ujeli. Teden dni je bil zaprt.

Lucij na avtomobilu so ugasnile. Polagoma se je ustavljal pred hišo. Bil je to Lebnikov taksi. Pred petimi meseci, ko bi moral oditi na orožne vaje, je zbežal v nemško Avstrijo in se je pred mesecem vrnil z Nemci. Maca je prestrašeno zastokala. Po stezi ob hiši so zabobneli težki koraki. Slišati je bilo, da je več mož. Nekateri so bežali, drugi so šli počasi in zdelo se je, da je zvok njihovih korakov ne samo težak in trd, ampak grozeč in brezobziren. V sosednji sobi se je slišal ropot in hkrati ostro trkanje na večna vrata. Koraki pa so utihnili. Oglašilo se je oče:

»Kdo je?«

Glas mu je preplašeno drhtel. Vladko in Maca sta onemela. Od zunaj pa se je slišalo surovo kričanje. Verjetno je bilo ukazovanje, naj nemudoma odprejo. Maca in Vladko nista razumela. Slišalo se je rožljanje ključa v ključavnici in nato odpiranje vrat, pa zonet koraki. Maca je napol odprla vrata. V sobi je stal Nemec v sivorezlenem plašču s ploščato kapa na glavi. Z rokami v žepih in se močno oziral po sobi. Med vrati je stal drugi, prav takšen, toda ne tako visok kot ta,

a njemu preko ramen sta gledala še dva v črnih oblekah in rjavih srcah z mrtvasko glavo na čepih.

Nemec je pričel stikati za predmeti na omari. Ogledal si je uro in knjige, odprl je omaro in pričel brskati po perilu. Oče je nemudoma stal sredi sobe in brez besed opazoval. Nemec pa, ki je stal pri vratih, je ostro izgovarjal kratke stavke. Mama je stala v kotu sobe za posteljami in se oblačila, sovražno pogledujoč na Nemce otročje izglede v črnih uniformah, ki so jo radovedno opazovali preko ramena svojega poveljnika. »Pripravite se dobro,« je narekoval oče. »V mesto nas bodo odpeljali. Dobro se je treba obleči in vzeti s seboj najnujnejše... zobno pasto in ščetke ne pozabite.«

Nemec se je obrnil od omare proti vratom, za katerimi sta stala Maca in Vladko in nekaj vprašal. Oče mu je odgovoril po nemški in ponovil po slovenski: »Sin in hčerka sta tam. Smo samo štirje v družini: otroka, žena in jaz.«

Vladko je stopil mimo Nemca, ki si je ogledoval sobo, proti očetu. Tudi Maca mu je sledila. Oče je pravkar iztrčel njene učne knjige iz kovčeka in mama je brezglavo prevačala perilo. V vseh pogledih je bilo naslediti preplah in zmedenost. Nemci pa so tonu strmeli v prizor pred seboj, ki so da bili po vsem videzu ne samo vajeni, ampak že do skrajnosti navajeni.

»Še dve minuti imamo časa!« je bilo slišati očetov glas.

Drugi drugemu so bili na poti. Vladko je brskal v omaro med papirji in knjigami in potegnil iz skritega kotička denarnico s svojimi prihranki. Opazno se je ozrl okrog sebe in skrivaj vtaknil v žep, kot da bi kerdel evro. Iz omare je izvlekel tudi svojo zimsko kano in devilo in jih stlačil v kovčar, v katero so metali kar vsevprek vse svoje stvari. Mama, oče in Maca. Obrnil se je že na vrata, ki so jih dobil kot nadarbo kot najboljši reševalec, in jo hotel položiti med ostalo, toda onazil je, da mu je mama vršla kano iz kovčeka in na njeno mesto postavila lonico. Skoraj ušifan je bil devilo in fantiček. Knjižico je porinil v žep plašča.

Maca, ki je bila vedno skrbna, je tudi sedaj mislila na vse. Svoje rože je odnesla k sosedu in tudi grlice, katerim je nasula v kletko še poslednje proso. Skrbelo jo je tudi, kaj bo z mlekom in je stopila v kuhinjo, toda tu sta se stikala Nemca z mrtvasko glavo na kapa.

Čas je potekal dolgi. Nemci, ki si je ogledal že obe sobi, je pristopil h kovčekom in jih pričel dvigati. Vmes je nekaj povedal in oče mu je odgovoril; potem pa se je obrnil k družini in dejal: »Se vsak si lahko vzame po eno koco... v kovčeki pa ne sme biti več kot dvajset kilogramov na osebo.«

Nemci so bili že nestrpni. Oče, mama in Maca so vzeli vsak svoj kovček in vsi so odinili. Zunaj je bilo temno in tiho, kot da se nič čudnega ne bi dogajalo. Avto je zabrnol. Vsi štirje so bili, zgneti na zadnjih sedežih. Vsak čas je bilo pričakovati, da se bo avto zganil in jih odpeljal nekam v neznan, kjer bodo doživljali verjetno še kaj hujšega. Toda motor je zahrpnel in ugasnil. Nemec v sivorezlenem plašču, ki je že »risedel« k soferju, je zaklel in izstopil. Oni v črnih uniformah so prav tako v zboru zakleli in se oprili avta. Taksi se je nerad vzgajal. Od časa do časa je motor zakašljaj, toda potegniti ni hotel. Zdalj pa je bilo slišati godenjanje in kletje.

Ura se je bližala dvajseti. Nikjer ni bilo videti luči. Spokojna tema je ležala povsod. S sosedovoga dvorišča je prihajala zgrbljena soseda. Hotela se je posloviti od svojih sosedov in vidi je bilo, da ji je težko. Z jokavim glasom je zaklicala:

»Kaj so vam zakrivil? Kam vas peljejo?«

Toda Nemec je ni pustil blizu sunil jo je nazaj, da bi skoraj padla, a oni iz avta ji niso niti upali niti utegnili odgovoriti; pravzaprav niso niti vedeli odgovora. Taksi pa se je počasi pomikal naprej. V noč so odmevali samo težki koraki in od časa do časa kratkotrajno brnenje motorja.

Tako so jih zrinili vse do letovišne vile, ki je bila vso zimo pustata, a je bil zdaj v njej vrvež. Ki so ga povzročili nemški policisti. Na vseh oknih je bilo

opaziti obrise ljudi v svetlobi luči.

Vladko je zadnji stopil z avtomobila. Ročice je stisnil v žep in se plašno oziral po glasnih ljudeh v črnih oblekah, ki jih je bilo tedaj okoli toliko. Očeta je eden od teh naganjal naprej in vsi so morali za njim. Ustavili so se zopet v svetlem hodniku, dokler ni odprl Nemec prva vrata, ki so vodila na levo in porinil očeta noter. Tokrat je smuknil Vladko takoj za očetom, a za njim sta vsopila še Maca in mama. Soba je bila že polna znancev iz bližnje okolice. Vseh obrazov so bili blede in plašni. Molčali so in strmeli vsak pred se. Vladko je začuden ogledoval te ljudi; tudi ostali trije so se nemirno ozirali. Potem pa so položili kovčke na tla in posedi na nje.

Na postelji ob vratih je bil zleknen učitelj. Ta je bil še najbolj miren izmed vseh. Obrnil se je proti Vladku: »Pridi bliže. Za tebe bo dovolj mesta na tej postelji. Če še drugi ničče noče, pa se vleži vsaj še ti, da ne bom sam noležaval. Tako bo vsaj izgledalo bolj po domače.«

Vladko je pristopil in se vsedel na rob postelje. Radovedno in zaskrbljeno se je oziral okrog sebe. Tako resen je bil videti. Molčanje pa je bilo za vse tako neznanost in ubijajoče. Še malo, pa bi se oglašil Vladko, toda v istem trenutku je bilo zopet slišati ropot avtomobila in tiste znane surove glasove. Vsi so dvignili glave in nemirni prisluhnili korakom, ki so se bližali po hodniku. Vrata so se odprla in na njih se je pokazala družina doktorja Nemca. Ki je stonil naprej, je nekaj zadodnjaj in porinil doktorja, ki je že vstopil, nazaj skozi vrata in vrata so se zaprla za njimi.

»No, to je že trinajsta družina!« se je ropot odslušal učitelj. Besede bi morale zveneti brezobzirno, toda zvok zaskrbljenosti ni mogel zakriti. »Pravijo da rade gre do tretjega... tukaj je prišlo že do trinajste. Upam, da se končeli.«

Zunaj je ropot zabrnol in slišati je bilo kako se oddeljuje kralu za tem je ropot skozi rezo vrat Nemec in polklic:

»Novak Franc!« in zamahnil je z roko proti sebi.

Močan mož, do vojne upravnik državne posesti, je vstal, položil triletno Ančko v naročje mater in odšel. V sobi je zopet zavladal zlosluten molk. Tudi učitelj je zastrel v strop. Ni vedel, kaj bi še povedal. Opazil je, da ni zmožen ohrabriti niti sebe, niti ostale. Vladko se je oprl z levico ob posteljo, z desnico pa je še vedno odpiral denarnico s tremi stotaki, ki jo je skril v žep.

Novak se je kmalu vrnil, toda še bolj klavrn kot je odšel. Vsi so se pričakovali, da zastrel vanj. On pa je skril obraz v dlan in v kot nem sedel na robu postelje. Še svoji ženi ni povedal ničesar. Ta pa ga tudi ni spraševala, saj je slutila kaj resnico, ki ji ne more ničesar olajati. Nemec pa je med tem polkal učitelja. Ta se je vrnil starčevski obupan. Zgledalo se je na posteljo, se obrnil proti zidu, zakopal obraz v koco, ki jo je prinesel s seboj in jo imel do zdaj za vzglavje in zadelo se je, da je zahlipal.

To, kar se je zgodilo, je moralo biti nekaj težkega, saj je strel moža, ki je do zdaj, če že ni bil, skusal biti vedno in močan. Niso ga spraševali, kaj se je zgodilo in niso niti opazili, ko je odšel tretji. Vsi so samo pričakovali, kdaj pride na njih vrsta. Če že noben od teh, ki so se vrnili, noče ali ne more ničesar povedati, bodo sami videli, kaj je.

»Nič niso vprašali... Tisti dolžnik, ki je prišel po mene, je porinil pred me četrtično pole...« govoril je v kocu in nerazločno izgovarjal besede, kot da jih duši. »Podpisati bi moral, da se odrekam vsemu, kar je mojega in da se ne bom več ne bom vrnil.« Obrnil se je in naslonil na komolec. »Nisem hotel pisati, pa je zavpil na mene in potem se je obvaldal in mi ironično dejal: »Vseeno je, če podpisate ali ne... vrnite se v mesto; če pa ne podpišete, bomo že našo pravo mesto in pravi način za vas.« Ni in kaj šele potem?« Sedel je na rob postelje, roke ovil okrog kolen in molčal. Vsem je bilo dovolj jasno, kar je povedal učitelj.

Polnoč je že minila, ko se je slišalo kričanje po hodniku: trdi koraki so se bližali. Nato so se odprla vrata in vsi

V Bakovcih - Izobraževalno-umetniško društvo „Mura“

Festival je pokazal, da še vedno premajhno število vasi sodeluje v kulturno-prosvetnem delu okraja, kljub temu, da so za takšno delo dan vsi objektivni pogoji, a obenem je zganil marsikatero kulturno-prosvetnega delavca, da je začel premišljati, kako bi želji ljudstva po kulturnem delu dal konkretne oblike, oziroma, da pristopi k organizaciji kulturno-prosvetnega dela na vasi, ki že obstoji med ljudstvom, a nima organizacijskih oblik.

Takšen slučaj je v Bakovcih, kjer so jasno povedali na ustanovnem občnem zboru izobraževalnega društva, da njihova godba, ki je že dolgo znana kot ena izmed najboljših v okraju, ne dela, ne nastopa organizirano in ne prenaša svojega znanja na mlajše kadre. V Bakovcih imajo tudi dobre pevce, a nismo jih slišali na festivalu v Murski Soboti, V Bakovcih imajo danes KOZ, a njihov izobraževalni tečaj je lanskó leto dosegel slabe uspehe. Vaščani so se odločili, da prekinejo s takšnim delom v svoji vasi. Že pred festivalom so do-

kazali s tem, da so ustanovili iniciativni odbor v vasi, katerega naloga je bila, ustanoviti društvo, prenehati z brezdeljem na kulturno-prosvetnem polju, ter da se s svojim delom približajo delu v naših sindikatih. Tako po festivalu, v ponedeljek, so se Bakovčani z neverjetno vnetjem lotili dela. Pevska in godbena sekcija že delujeta. Zvišali bodo tudi število knjig v knjižnici in priredili bodo izobraževalni tečaj v vasi. Društvo je precej močno. Na ustanovnem občnem zboru se je prijavilo 65 članov. To število bodo tudi zvišali. To društvo ima nalogo, da s svojim delom pomaga dograditvi zadrúžnega doma, kjer bodo dobili prostore za kulturno-prosvetno udejstvovanje društva. Čisto pravilno so sklenili, da bo društvo imelo ime »Mura«, kakršno ime nosi tudi njihova kmetijsko-obdelovalna zadruga. Okrajni ljudsko-prosvetni svet je pomnožil njihovo knjižnico z novimi knjigami tako, da ima danes njihova knjižnica 106 knjig različne vsebine.

N. A.

Tudi na Tišini so ustanovili svoje Izobraževalno-umetniško društvo

V zadnjem času se naši delovni ljudje na vasi zavedajo potrebe po lastni izobrazbi in ustanavljajo izobraževalno-umetniška društva. Tišina, ki ima bogato tradicijo kulturno-prosvetnega dela, je stopila tudi v vrste ostalih vasi, ki so že ustanovile svoja društva.

V torek zvečer so delovni ljudje na Tišini pokazali, da želijo podkrepiti, izboljšati, preusmeriti in izpolniti svoje delo z lastno izobrazbo. Zato so ustanovili izobraževalno-umetniško društvo.

Ta večer se je zbralo v učilnici krajevne šole precej ljudi z željo, da se razen rednega svojega dela posvetijo tudi kulturnemu delu in okviru društva. Ustanovili so izobraževalni in dramski odsek ter pevski zbor. V društvo so vključili tudi pionirski pevski zbor, ki je na Okrajnem kmetskem festivalu v Murski Soboti dosegel prvo mesto med pionirskimi zbori in je bil nagrajen. V društvo se je vpisalo 55 ljudi. Izdelali so tudi svoj enoletni načrt dela in se obve-

(Nadaljevanje z druge strani)

kazali, da imajo veliko smisla in volje za izobraževalno in umetniško delo.

Preduzem je treba zjeti v tečaje ljudi iz naših kmetijsko-obdelovalnih zadrug in zadrúžnih ekonomij. To morajo imeti v vidu vse komisije in vodje tečajev na vasi in v Murski Soboti.

N. A.

je bil za odhod Novak se je obrnil proti dolgu, ki je toliko stikal po sobah in si ga je Vladko najbolj zapomnil; po glasu je bilo spoznati, da ga je nekaj prosil. Potem se je obrnil proti Vladku in mu dejal:

»Ti boš vzel koče, jaz pa malo Andico... Saj mi bo hotel pomagati. Šla bova samo v vas in nazaj. Počakaj naju.«

Odšla sta po stezi preko polja, tema je bila gosta in neprijetna tišina vsepovsod. Slišati je bilo samo korake treh ljudi — za njima je stopal mlad Nemec — eden izmed tistih z mrtvaškimi glavami na kapa. Pot je bila Vladku poznana, toda v tej noči se mu je zdela tuja in ni hotelo biti konec.

Mati ni pričakovala sina ob tej pozni uri. Prestrašeno ga je spraševala, zakaj je prišel tako pozno in zakaj je prinesel Andico k njej. Ko je užigala petrolejko v preprosti kmetki, sobi, ni opazila Nemca, ki je čakal v veži in v slutnji se je obrnila na Vladka, da kaj prav tako ni spoznala Vladko ni razumel, kaj je povedala Novak pa je odvrnil:

»On ni Nemec Eden izmed tistih je, ki ne vedo kam jih bodo odpeljali.«

V istem času je vstopil Nemec in se zarmel v starko Vladko se je zmuznil mimo njega in odšel na dvorišče. Ustavil se je pred hišo in ogledoval dobro mu znano kmetko dvorišče. Ni vedel kaj bi storil. Niti prav misliti ni mogel. Nekaj težkega je čutil v sebi, toda ni vedel kaj bi to bilo. Da se bo nekaj zgodilo z njim in vsemi ostalimi, to je vedel, ni pa mogel verjeti, da se ne bo več vrnil.

Le nekaj minut je tako sam stal in že se je za njim prikazal Nemec. Kmalu za njim je prišel tudi Novak in krenili so po isti poti nazaj. Na glavni cesti je brumelo. Ko so se približali, so videli, da stojijo tam kamioni, natoženi z ljudmi. Pet jih je bilo. Na zadnja dva so natovarjali tiste s katerimi je bil Vladko zaprt v letovišni vili. Vladko se je zrinil v gnečo in iskal očeta. Ta je bil že na kamionu in ko ga je opazil, mu je pomagal k sebi.

Nekaj minut pozneje so odrinili. Pet kamionov je z vso brzino drvelo proti mestu. Na istem kamionu, kot Vladko, je

bil tudi učitelj in učiteljica in še nekaj jih je bilo stisnjenih za kabino in prekritih s kocami. Med njimi je bila tudi viničarska družina — mož, žena in osem otrok, do deset let starih. Najmanjšega je mati stiskala k sebi, da ne bi ozebel. Zadaj na kamionu so sedeli trije z brzo-strelkami oboroženi Nemci. Mlada žena, ki je sedela na verigi, prepeta čez kamion, je venomer stokala:

»Mama, da bi vedela, kam me peljejo...«

Včasih jo je kdo poskušal tolažiti, toda sleherna beseda je zvenela žalostno in obtožujoče. Vsem je bilo težko in tudi Vladko je začutil, da ga nekaj tišči v grlu in da bo — če bo tako še dolgo — zajokal. Da ne bi videl ljudi okrog sebe, se je zagledal v mrko pokrajino, v domače znane kmečke kočice preko polj proti valovitemu hribovju. Včasih se je zagledal v bleščeče žaromete kamiona, ki je drvel za njimi in v svetle pramene žarometov treh kamionov, ki so drveli v noč.

»Skoraj bomo v mestu,« se je glasno tolažil oče. »Tam nas iztovorijo in ... zaprejo.«

Vsem so povedali tako in vsi so pričakovali, da se bo tako tudi zgodilo. Toda v mestu se niso zaustavljali. Drveli so skozi in videli da jih pričakujejo še dva kamiona polna ljudi. Zdalj je videl Vladko zadaj ne en par bleščeč žarometov, ampak tri pare.

Še v dveh mestih so jih čakali kamioni. Celotni vlak avtobus za otroke — poln otrok — se jim je priključil. Enajst kamionov in en avtobus je drvelo v noč. Nebo je bilo vsekozi oblačno in noč tako temna kot da bi jo Nemci naročili prav za to delo.

Daniti se je pričelo, ko so kamioni zavili v mesto. Zmanjšali so brzino in v ulici, ob straneh katere so se košatili kostanji, so obstali.

Vso množico ljudi so iztovorili in jo nagnetli pred kolodvor. Na tem kolodvoru ni visela tista rdeča zastava s prelomljenim križem v sredini na belem krogu, katero so izobesili takrat, ko so prišli Nemci v vas po vseh hišah. Vladko je na tem poslopju videl novo: rdečo-belo-plavo z nekim kockastim poljem v sre-

Z razširitvijo in mehanizacijo obrata je delovni kolektiv opekarne Gornja Radgona izvršil zadano nalogo dve leti pred rokom

Ob zaključku strojnega obratovanja je podal delovni kolektiv Ljutomerških opekarn — obrat Gornja Radgona — na kulturno-družabnem večeru, ki ga je priredil v ta namen, obračun svojega dela, ki kaže visoko delovno zavest celotnega kolektiva omenjene opekarne. Slovesno so ta večer razglasili 6 novih udarnikov in ene racionalizatorja.

Delovni kolektiv obrata je imel svojo svečano prireditev v Domu kulture, ki so ga delavci in nameščenci opekarne lepo okrasili in opremili s parolami. Vsa prireditve je izvenela pod parolo »Stoodstotno izvršen plan, najboljši odgovor kletnikom...«

Iz delovnega poročila ravnatelja tovarnišča Hrastelja smo izvedeli, da si je obrat zadal nalogo, da do konca prve petletke razširi in mehanizira svoj obrat za 100% večjo produkcijo, kot je bila v najboljšem letu pred vojno, to je leta 1939. To svojo nalogo je sedaj izvršil in to dve leti pred rokom. Kajti najvišjo predvono proizvodnjo v letu 1939 je letos prekorajši za 106,2%. Z mehanizacijo in razširitvijo obrata kljub povečani proizvodnji stalno zmanjšuje delovno silo. V letu 1939 je bilo pri proizvodnji zaposlenih 95 delovnih moči, v letu 1948 pri 65% večji proizvodnji 155 in v letu 1949 pri 106,2% večji proizvodnji 132 delovnih ljudi, medtem ko ima za leto 1950 planiranih za isto proizvodnjo za sezonsko obratovanje le 119 ljudi. Tako se tudi v tem pogledu bliža obrat k izpolnitvi zadane naloge. Z znižanjem števila delovne sile ter s smotno organizacijo dela po brigadnem sistemu obrat analogno znižuje proizvodne stroške. Z zgraditvijo 5 km betonskih stez ter z uvedbo transportnih vozčkov na gumi-kolesa se je zmanjšal fizični napor delovne sile na najnižjo stopnjo. Enkrat za vselej se je odpravil težaven prevoz opeke s samokolicami. To delo, ki so ga navadno opravljali mladinci in mladinke, je mnogokrat preseglo fizične moči posameznikov. S preusmeritvijo transporta je bilo samo pri tem delu prihranjenih 8 delovnih moči. Obrat ima v načrtu tudi gradnjo dveh stanovanjskih stavb. Z delom je pričel že leta 1948 v jeseni, vendar pa je moral delo ustaviti, ker Projektivni zavod ni odobril predloženih načrtov, ki kljub večkratnim uradnim novim načrtom še ni poslal, tako da je medtem dodeljen kredit v znesku 1,5 milijona dinarjev zapadel.

Lepi so rezultati dela letošnjega strojnega obratovanja, katerega zaključek so praznovali danes s proslavitvijo udarnikov. da bi jih tem laže izkoriščali na svojih posestvih. Ivanek, Bertalanec in njegova žena, a zlasti Vogrinčič, ki je prvi s hrupom zapustil sobo, so hoteli razbiti zbor treznih, pametnih in izobrazbe željnih ljudi. Vsekakor je dobro, da si vaščani dobro zapomnijo delo teh razbijačev, ki se včasih, na posameznih sestankih dobro vedo zamaskirati z oglašanjem in soglašanjem z aktivistom, da na drugem sestanku lahko razbijejo delo naprednih vaščanov. Bertalanec se je osmešila, ko je pri izhodu še zavpila, misleč, da bo za seboj potegnila ostale ljudi: »Grem domov! Imela je pa tudi precej smole, ker je, ko je prišla skozi vrata, padla čez stopnice, ko je mislila naglo pobegniti nekemu članu, ki je šel skozi vrata.

Lepi so rezultati dela letošnjega strojnega obratovanja, katerega zaključek so praznovali danes s proslavitvijo udarnikov.

Ob zaključku strojnega obratovanja je podal delovni kolektiv Ljutomerških opekarn — obrat Gornja Radgona — na kulturno-družabnem večeru, ki ga je priredil v ta namen, obračun svojega dela, ki kaže visoko delovno zavest celotnega kolektiva omenjene opekarne. Slovesno so ta večer razglasili 6 novih udarnikov in ene racionalizatorja.

Ob zaključku strojnega obratovanja je podal delovni kolektiv Ljutomerških opekarn — obrat Gornja Radgona — na kulturno-družabnem večeru, ki ga je priredil v ta namen, obračun svojega dela, ki kaže visoko delovno zavest celotnega kolektiva omenjene opekarne. Slovesno so ta večer razglasili 6 novih udarnikov in ene racionalizatorja.

Ob zaključku strojnega obratovanja je podal delovni kolektiv Ljutomerških opekarn — obrat Gornja Radgona — na kulturno-družabnem večeru, ki ga je priredil v ta namen, obračun svojega dela, ki kaže visoko delovno zavest celotnega kolektiva omenjene opekarne. Slovesno so ta večer razglasili 6 novih udarnikov in ene racionalizatorja.

Ob zaključku strojnega obratovanja je podal delovni kolektiv Ljutomerških opekarn — obrat Gornja Radgona — na kulturno-družabnem večeru, ki ga je priredil v ta namen, obračun svojega dela, ki kaže visoko delovno zavest celotnega kolektiva omenjene opekarne. Slovesno so ta večer razglasili 6 novih udarnikov in ene racionalizatorja.

Ob zaključku strojnega obratovanja je podal delovni kolektiv Ljutomerških opekarn — obrat Gornja Radgona — na kulturno-družabnem večeru, ki ga je priredil v ta namen, obračun svojega dela, ki kaže visoko delovno zavest celotnega kolektiva omenjene opekarne. Slovesno so ta večer razglasili 6 novih udarnikov in ene racionalizatorja.

Ob zaključku strojnega obratovanja je podal delovni kolektiv Ljutomerških opekarn — obrat Gornja Radgona — na kulturno-družabnem večeru, ki ga je priredil v ta namen, obračun svojega dela, ki kaže visoko delovno zavest celotnega kolektiva omenjene opekarne. Slovesno so ta večer razglasili 6 novih udarnikov in ene racionalizatorja.

Ob zaključku strojnega obratovanja je podal delovni kolektiv Ljutomerških opekarn — obrat Gornja Radgona — na kulturno-družabnem večeru, ki ga je priredil v ta namen, obračun svojega dela, ki kaže visoko delovno zavest celotnega kolektiva omenjene opekarne. Slovesno so ta večer razglasili 6 novih udarnikov in ene racionalizatorja.

kov. Proizvodni plan surove opeke, ki je bil za letos za 32% višji od lanskega, so dosegli 100,7% in 10% za potrditvo. Plan strešne opeke je dosegel 100,5%. Plan žgane opeke bo po odbitku planirane količine za poljsko peč po količini dosežen do 29. novembra, po asortimentu pa do 24. decembra. Hvalevredna je delovna disciplina. Bili so v letošnjem letu meseci, ko ni bilo med delavci niti enega neopravičenega izostanka.

Zelo razgibano je bilo v tem letu tudi tekmovalje. Imeli so 4 vrste tekmovalj. Tekmovalje so med seboj delovne brigade obrata. Prehodna zastavica je vsakih deset dni romala od brigade do brigade, dokler je ni v treh zaporednih dekadah osvojila brigada »Metja materiala«. Danes pa je bila dodeljena v trajno last že druga prehodna zastavica brigadi »Zidne stiskalnice«. Drugo nič manj borbeno tekmovalje se je razvilo med obrati Ljutomerških opekarn. Radgonski obrat je imel zastavico že dvakrat zaporedoma v rokah, v tretje pa ga je premagal obrat Boreci, toda radgonski kolektiv je mnenja, da to ne bo trajalo dolgo. Tretje tekmovalje je med brigadami pečarjev. Obrat je uvedel tudi tekmovalje po »Sirotačevem načinu« in dosegel prav razveseljevalne uspehe. »Prav ta polet v tekmovalju tega delovnega kolektiva je pripomočel, je dejal tovariš Hrastelj, »da smo dosegli v produkciji, kakor tudi v delovni disciplini tako lepe uspehe.« Po brigadnem sistemu in po postavljenih normah je sindikalna podružnica organizirala udarniško delo. Norme so presežali tudi preko 120%. Samo pri proizvodnji in pri investicijskih delih je de-

lovni kolektiv napravil 4860 ur prostovoljnega dela.

Tovariš Kovačič Alojz je bil ta dan razglašen za racionalizatorja, tov. Golob Franc, Orgolčić Alojz, Mulec Viktor, Edelsbruner Andrej, Fridau Jakob in Tišič Elizabeta pa za udarnike. Golob in Mulec sta že dvakratna udarnika. Ob splošnem navdušenju so prikorakali na oder, kjer so jim bile razdeljene udarniške izkaznice in denarne nagrade Pohvaljenih in nagrajenih je bilo še nadaljnjih 41 delavcev in štiri mladinci. Obrat je ta dan razdelil med svoje delavce skupno 45.500 din denarnih nagrad.

K doseženim uspehom sta delovnemu kolektivu čestitila predstavnik Ljutomerških opekarn dr. Farkaš ter zastopnik glavne direkcije tovariš Dolenc, ki je dejal med drugim: »Z vašim delom ste dokazali enotnost vašega kolektiva, ki ima zaupanje do vodstva Komunistične partije in maršala Tita.« Po političnem referatu sekretarja okrajnega komiteja KPS Radgona tov. Kocipra je sledil kulturni spored sindikalne podružnice obrata Radgona. Sodelovali so z recitacijami, petjem in simboličnimi vajami mladinski aktivitet ter pionirski pevski zbor opekarne, igralna družina istega obrata pa je v splošno zadovoljstvo uprizorila enodejansko »Gumb«. Sledil je prijeten družabni večer, kjer so bili delavci in gostje pogosteni. Delovni kolektiv opekarne obrata Radgona je s svojim delom in z doseženimi uspehi dokazal, da se dobro zaveda dolžnosti v tej ostri borbi za gospodarsko in politično osamosvojitve naše domovine.

Ki...

Opekarna Puconci je zaključila letno sezono dela

Pred par dnevi je delovni kolektiv opekarne Puconci zaključil z glavnimi deli letne sezone, pri katerih je dosegel lepe uspehe, tako pri doseganju plana, katerega je izpolnil 97,50% in pri kvaliteti izdelkov in stroškov.

Sama notranja organizacija dela je dobro urejena in tudi zavednost samih delavcev je ogromno pripomogla k izboljšanju metod dela in pri samem surovem izdelovanju, tako, da so dosegli ogromen uspeh v primeru z lanskim letom, ko so ležali kupi razbite opeke, tako, da skoraj niso mogli hoditi po dvorišču opekarne. Letos je pa slika čisto drugačna, vse je na svojem mestu in tudi 90% manj se je lomilo opeke pri sami izdelavi.

Precejšnji del k temu je prispevala partijska organizacija in uprava sama, kajti upravnik je dnevno hodil od jame, kjer pripravljajo zemljo, pa do samega stroja, ter stalno dajal strokovne nasvete, kako bodo izboljšali način proizvodnje. Pri sami krožni peči je bila tako dosežena boljša kvaliteta žgane opeke, kar je ponos vsakega delavca tega kolektiva.

Delali so tudi na kulturno-prosvetnem polju in tudi tukaj dosegli lepe uspehe. Sodelovali so s partijsko in sindikalno organizacijo in nabavili dve mizi, deset stolov, omaro za knjižnico, v kateri imajo precejšnji del lepih političnih, poljudno znanstvenih in tudi strokovnih knjig, ter so tako uredili svoj redni kotiček, v katerem bodo stalno imeli možnost, da se bodo politično, kulturno in strokovno izpopolnjevali ter se seznanjali z vsemi političnimi dogodki v svetu.

Ob zaključku so pričeli sindikalno zborovanje, na katerem so pregledali svoje dosežanje dela. Na tem zborovanju je

govoril predsednik sindikalne podružnice in orisal vse dobre in slabe strani kolektiva. Sledilo so še drugi diskusanti in diskutirali o političnih stvareh, katere jim je na kratko nakazal tajnik sindikalnega sveta iz Murske Sobotice. Istotako je na kratko govoril direktor Ljutomerških opekarn, kateri se je v imenu direkcije zahvalil za vse zmage, ki so jih dosegli pri strokovnem in kulturnem delu in poklonil radioaparatu, katerega je dodelila direkcija sindikalnemu kolektivu in upravi za rdeči kotiček.

Po zahvalnih besedah predsednika sindikalne podružnice je pevski zbor zapel nekaj narodnih in partizanskih pesmi, na kar je sledilo nekaj deklamacij in končno najslavesnejši program — sprejetje resolucije našemu CK KPS, v kateri je med drugim rečeno:

»Naš kolektiv je pregledal svoje dosežanje dela in si postavlja sledeče naloge: Predno bomo začeli z zimsko sezono, bomo izpolnili celotni plan, kar nam je še treba nadoknaditi 2,50% plana in nadalje bomo v zimski sezoni dosegli oziroma preslegli plan in tako dokazali našim obrekovalcem, ki nesramno klevetajo naše partijsko vodstvo in vlado, da se naši delavci niso ločili od svojega modrega vodstva, ampak so se nasprotno še trdneje povezali in strnili okrog njega.

Sklenili so tudi in sicer že poslali štiri najboljše delavce v brigado za rudnik, katerega že danes dosega lepe rezultate in tudi tako prispevali svoj delček k zmagi in dosegu plana naše slate rude.«

G. M.

same tekle po licu. Naslonila se je na očetove rame in zaihtela. Maca se je obrnila vstran in molčala. Oče pa jo je tolažil:

»V Zagrebu bom poskušal vse, da nas pustijo... bo že tako, da bo prav... Človek vedno vse preveč črno vidi...«, toda tudi na njem se je videlo, da se komaj premaguje.

Vladko se je ozrl po vagonu. Vse povsod je bilo tako. Obrnil se je k oknu in pritisnil lica na steklo. Ne on ne bo jok, pa če bodo vsi. Močan mora biti... Pa vseeno ga je v grlu tiščalo, tako čudno mu je bilo kot še nikoli. Vse te ljudi je že nešteto krat srečaval, vedno nasmejan in dobre volje, kljub temu, da so bili včasih tudi v resnih skrbih. Vedno so pač delali na tem da bi v starih letih vsaj zadovoljno, čeprav skromno lahko živeli. Zdalj pa je vse narobe. Toliko tudi Vladko razume, da vsaj toliko, če že več ne more razumeti. Ne tišči zastoj v žepu tiste tri stotake. Nekaj bodo že zalegli. Nekaj že, čeprav ne mnogo — dokler oče neke ne dobi službe. Dalje od Zagreba itak ne bodo šli. Še to je predaleč.

»Mama, dalje od Zagreba ne poidemo, boš videla da ne!« se je obrnil od okna. »Res ne, mama, ne joči!«

Potlačena se je čutila, ko je to povedal in nasmešnil se je, ko je videl da se je tudi oče nasmešnil. Vsi so se ozirali vanj in razdelo se mu je da so nekam bolj veselo, ali vsaj bolj poumno pogledali. Končno pa res ni mogoče da bi se moralo prav vse na svetu slabo končati: posebno pa še to z njimi.

Vlak je enakomerno drvel naprej. Enakomerno so rotolala kolesa in zdelo se je, da ta ropot nikdar ne bo nehal. Sivo nebo je bilo tako žalostno kot ljudje v vagonih. Sloh je bilo vse zunaj žalostno. Krošnje drevov so bile gole kot sredi zime, na poljih ni bilo ničesar razen nizke ozimine. Vse je zakrvala tuha siva barva. Da bi vsaj zrasla konce vse bi bilo prijetnejše in tudi v tem dolgem vagonu bi bilo malo bolj veselo in ne tako žalostno.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Fronta je dolžna nuditi več pažnje svojim članom Na državnem posestvu v Rakičanu

V radgonskem okraju je potrebno pojačati borbo proti izkoriščanju

Utihnila je pesem klopotev v prelekih gorah, ki je veselo odmevala iz hriba in hrib ljutomerskih in radgonskih gor ob času jesenske trgatve. Trgači so pospravili letošnji vinski pridelek, ki je že vkleten v sodih in vre. Pozna jesen je razlila svoje lepote po gorah, ki so postale po trgatvi puste, saj rumeno listje že odpada. To je vsakoletna podoba vinorodnih predelov, ki dajejo našemu gospodarstvu važen izvozni svetovnoznani produkt.

Letošnji vinski pridelek je bil v splošnem količinsko srednji, a kakovostno precej dober, čemur je pripomoglo lepo jesensko vreme zadnjih dni, sprito katerega je grozdje znatno pridobilo na sladkorju. Peronaspora in oidijs sta povzročila letos po posameznih predelih, kjer škropljenje in žvepljenje ni bilo pravočasno, precej škode. Uspešnejša je bila borba proti škodljivcem v vinogradniških obdelovalnih zadrugah, ki so v našem vinarstvu lep primer naprednega obdelovanja naših gor, kot je to v zadrugi Janžev vrh pri Radgoni, Sv. Ani in Ptujski cesti. Na zadrugnem festivalu 16. okt. t. l. so bili razglašeni udarniki iz zadruga Janžev vrh in bilo jih je tudi nekaj nagradjenih in pohvaljenih. Ta primer je znak zavesti in požrtvovalnosti naših zadrugnih vinogradnikov, ki so po večini bivši viničarji, ki so služili tujerodni gospodi iz Avstrije in Nemčije v dobri stare Jugoslavije, ko so najlepše predele ljutomerskih in radgonskih goric posodovali tuji. Nekoč so vse leto škropili, kopali in obrezovali tuje vinograde, dočim zdaj delajo zase Ljudska oblast jim je dala zemljo; po načelu: »Zemljo tistemu, ki jo obdeluje«, so postali lastniki lepih gor in zidanic bivši viničarji. Agrarna reforma jim je dala zemljo in sami so prav kmalu uvideli prednost kolektivnega dela in si ustanovili vinogradniške zadruga, ki že četrto leto uspevajo in dosegajo zavidljive uspehe v razvoju in pospeševanju vinogradništva. Takoj prva leta obstoja vinogradniških zadrug so posvetili prvo skrb obnovi starih izčrpanih nasadov. Pridne delovne roke zadrugnikov so z reguliranjem obrnile lepe površine zemlje. Država je prikočila na pomoč z lepimi investicijskimi sredstvi in delo je bilo pospešeno. Dobro vodstvo in volja zadrugnikov, da sedaj delajo le za sebe in ne več za tuj kapital, je vžgalo v njih pogum in bili so doseženi lepi uspehi. Par dobrih vinskih letin je dvignilo gospodarsko moč zadrug in danes lahko gledajo zadrugniki v perspektivi razna nova obsežnejša melioracijska dela, novogradnje in vsestransko izboljšanje življenjske ravni. Dasi v vseh vinogradniških zadrugah ni vse v redu vsled nediscipline posameznikov, kot je to primer v zadrugi pri Sv. Ani, je vendar dovolj močan porok sklep posameznih, in to večine članov, da bodo iz svojih vrst odstranili takšne, ki namerno zavirajo razvoj zadrugništva. Vse te prve napake prebolevajo in jih bodo gotovo prebolele naše vinogradniške zadruga in postale v bodoče najtrdnjše osnove pri gradnji socializma v slovenje-goriških hribovskih vaseh.

Precejšnje število viničarjev pa še danes živi po Slov. gorah, in ti so že od nekdaj kot najeta delovna sila brez svoje zemlje. Bivajo v tujih zgradbah, prejemajo plačilo v naturah, a za to delajo in garajo vse leto zlasti za koristi svojih gospodarjev, večjih kmetov. Vinogradniška posestva, na katerih zaposlujejo kmetje še danes posebno delovno silo, so še vedno slabo obdelana, po zastarelih načinih in tako seveda zaostajajo za sodobnim vinogradništvom in to z ozirom na vinograde, ki so zasajeni po večini s samorodnico-šmarnico in izabelo. To vino z ozirom na kakovost ni za izvoz in kot tako ne dosega tolikšne cene, je pa obdelovanje cenejše zlasti še v tem, ker za to najeta delovna sila kmečkih viničarjev opravlja pri kmetu vsa hlapčevska in tezaška dela. Večina kmetov imenuje te svoje uslužbenke kot najemnike in se preradi izogibajo nazivu »viničar«, ker v tem primeru obstojajo drugi zakoniti predpisi o plačilu za njih delo in na ta način se izogibajo sankcij, ki jih izjaja za izkoriščanje delovne sile ljudska oblast. Premala razgledanost teh ljudi, ki so

premnogokrat prepričani, da je njim tako usojeno, je krivo, da nasledajo velikim kmetom, ki jih še vnaprej izkoriščajo. Veliki kmetje pa v strahu pred izgubo cenene delovne sile skušajo na vse načine vplivati na te ljudi, da bi jih obdržali sebi za hlapce. Tvežajo jim, da so razmere v tovarnah nevarne in da jim bo tam zdravje uničeno. Pod vplivom teh govorov mnogi raje porabijo tri četrtine delovnega časa pri svojih gospodarjih, od katerih živijo v odvisnosti in sebi pridelujejo male količine koruze in krompirja, od česar čez zimo težko živijo. Za prevoz teh težko pridelanih pridelkov, in to za oranje in prevažanje z živino, odslužujejo po 3 do 5 delovnih dni in v teh dneh opravljajo seveda le težka dela. Toda izboljšanja življenjskih pogojev ne more nihče prikriti pred njimi. Zato odhajajo še ti preostali zaradi izkoriščanja večinoma v industrijo, a mladina tudi v tečaje in sčasoma se njihovo življenje izboljšuje. Polagoma spoznavajo težak vpliv religije, v okrilju katere je še vedno izkoriščanje verskih čustev po teh prede-

lih, in krepko, bogato novo življenje usmerja njihovo življenjsko pot. Spoznavajo in so tudi že spoznali, da jim je ljudska oblast odprla vse poti razvoja in da je lahko njihovo življenje bogato in ustvarjajoče. Lep napredek malih vinogradniških zadrug je primer samozavestnega ustvarjanja in požrtvovalnosti nekdanjih viničarjev — ustvarjalcev novega življenja v Slov. gorah.

Nemogoče je oporekati veliko vlogo in veliko voljo v ustvarjanju novega življenja na vasi v teh predelih nekdanjih viničarjev, toda poudariti je potrebno, da je frontna organizacija še vedno premalo storila, da bi ideološko dvignila te ljudi, da bi jim jasno prikazala resnico in laž, da ne bi bilo omahovanja, da bi jih odločno usmerila v življenje ustvarjanja in zmag v gradnji socializma. Več političnega dela je potrebno, več vztrajnosti v prikazovanju našega dela in življenja v svetu, več vztrajnosti v delu na področju ideološke vzgoje in špekulantom in ostalim nasprotnikom ljudske oblasti, ki še vedno stremijo za čim večjim izkoriščanjem, bo onemogočeno delo.

Zasedanje OLO Radgona

Dne 26. oktobra t. l. je Okrajni ljudski odbor Radgona polagal svoje račune na svojem osmem rednem zasedanju in v glavnem ugotavljal rezultate o svojem delu v gospodarskem pogledu. Tovariši poverjeniki za kmetijstvo je prikazal stanje v pogledu razvika socialističnega kmetovanja v okraju v sklopu kmetijsko-obdelovalnih zadrug, ki jih je trenutno v okraju šestnajst s površino nad 3000 ha zemlje in 2000 člani delovne sile. Zadrugno gibanje v okraju sega že nazaj v l. 1946, ko so bile ustanovljene v Apasški kotlini prve kmetijsko-obdelovalne zadruga. V letošnjem letu je zajelo zadrugno gibanje večji krog področja radgonskega okraja, saj je bilo ustanovljenih sedem novih kmetijsko-obdelovalnih zadrug. Pred kratkim se vršijo Okrajni zadrugni festival v Radgoni je prikazal del uspehov, ki jih je dosegel zadrugni sektor okraja v našem kmetijstvu. V prehodu kompetence kmetijsko-obdelovalnih zadrug v sklop poverjenstva za kmetijstvo se naložajo temu velike naloge in skrb za nadaljnjo krepitev socialističnega sektorja na naši vasi. O rezultatih izvršitve jesenske setve ni bilo mogoče prikazati točne slike stanja vsled manjkanja poročil od strani KLO-jev Lomanoše, Boračeva, Podgorje, Benedikt Zg. in Sp. Ščavnica ter Rihtarovci, vendar je brez teh poročil razvidno, da je setev izvršena okoli 80%. Težkoče pri teh delih so nastale v kmetijsko-obdelovalnih zadrugah Apaske kotline, kjer so planirane površine za jesensko setev nad 100 ha večje od lanskih ob enakem številu za to izvršitev potrebnih traktorjev. Jesensko setev so najbolje 100% izvršili KLO-ji Kapela, Brentova, Radenci, Navsova, Zbižovci in Jurij.

V zvezi z izvajanjem odkupov je tovariš poverjenik za državne nabave v kritični obliki prikazoval stanje o poteku teh na terenu. Omembe vredno je, da nekateri KLO-ji, kot so Velka, ki je eden najslabših v okraju, ter Zg. Ročica in Ivančevci vrše skrajno slabo svojo nalogo v odkupih. Pri razbitju planov na posamezna gospodarstva razbijajo plane odkupov tako, da so premnogokrat preobremenjena mala gospodarstva, dočim se velika oprostajo svojih zakonitih osnovnih obvez. Tako smo naleteli na velike nesorazmernosti pri odkupu krompirja na Velki. V odkupu žitaric je okraj Radgona

dosegel plan 84%. Slabše je z odkupom mršavih in pitanih prašičev, pri čemer je značilno, da gospodarstva 5., 6. in 7. skupine ne pristopajo v dovoljni meri k planirani vzreji prašičev, kar je tudi pri govedu. Odkup krompirja poteka na splošno boljše, kar je značilno, da je bil hektarski donos tega pravilno ugotovljen razen izjeme KLO-ja Velka. Odkup vinskega mošta je dosežen 50% in se ta nadaljuje ter so izgledi, da bo planirana količina vinskega pridelka od strani Vinarske zadruga odkupljena.

Omembe vredno je tudi to, da v zvezi s planom setve posamezna gospodarstva ne posvečajo dovolj brige za plansko določeno površino setve oljne repice, ki je važen produkt za oskrbo naših tržišč z maslobo. Tovarišica delegatka iz kmetijsko-obdelovalnih zadrug je v diskusiji podala poročilo o stanju ter je poudarila, da naj OLO v bodoče tem nudi več vsestranske pomoči, katera je bila včasih pomanjkljiva in so se okoliški nasprotniki zadrugnega gibanja prečesto ogledovali na slabe strani zadrugništva kot prve hiše, dočim o dobrih straneh niso hoteli nič slišati. Tovariš okrajni sekretar KP Kociper Peter je v svojem referatu nazkazal perspektive OLO za bodoče delo in pri tem poudarjal potrebo o okrepitevi zadrugnega sektorja z ustanavljanjem novih kmetijsko-obdelovalnih zadrug.

V zvezi z bližajočimi se volitvami v KLO-je je uvodoma nanizal v obširnem referatu tov. poslanec Zvezne skupščine za radgonski okraj, dr. Modic Helij, minister za pravosodje pri vladi LR Slovenije, ki je prikazal karakter oblasti in novi družbeni odnos v socialistični državi. Tov. Zdravec, podpredsednik OLO, je analiziral izvršeno delo KLO-jev v svoji mandatni dobi, ki je bilo polno naporov in pri tem tudi uspehov. Slabo so delovali KLO-ji v Velki, Nasovi, Lomanošah in Zg. Ročici. V bodoče bo po novem zakonu o upravnih razdelitvah Slovenije v radgonskem okraju 40 KLO-jev in se bo število teh zmanjšalo za 12. Tako bodo novi KLO-ji zajeli povprečje prebivalstva 700 na KLO. Predvidenih je 588 odbornikov s prav tolikimi volivnimi enotami. Na 28 volivcev pride po en odbornik. Na ta način bodo volivci s svojo masovno udeležbo lahko izbrali res dobre in gibanju delovnega ljudstva predane odbornike.

K. J.

Razmah Sirotanovičevega gibanja v kmetijstvu v LRS

Po vzgledu Alije Sirotanoviča se je tekmovanje za visoko storilnost dela preneslo tudi v kmetijstvo. Državnemu posestvu Mlaka na Kočevskem, ki je uvedlo tekmovanje v govedorej, konjerej, svinjerej itd., so se odzvala državna posestva Mariborske oblasti Plač, Jeruzalem, Limbuš-Pekre in strojno traktor-ska brigada v Račah, ki so tekmovala v vinogradniški panogi pri trgatvi. Državno posestvo Jeruzalem, ki je napovedalo tekmovanje za višjo storilnost dela vsem drž. posestvom in ekonomijam Slovenije v vinogradniški panogi, je naj boljše organiziralo tekmovanje izmed vseh posestev Mariborske oblasti. Brigada, ki je štela 16 ljudi, je bila razdeljena tako, da je 11 ljudi trgalo, dva sta nosila, trije pa so prešali. Natrgali so 5985 kg grozdja. Na posameznika je prišlo 544 kg ter so normo na posameznika dosegli za 181%. Posamezni nosač je znošil 1136 kg ter je tako normo dosegel za 226%. Pri prešanju so dosegli normo na posameznika za 199%.

Na drž. posestvu Limbuš-Pekre je tekmovala brigada, ki je štela 24 ljudi. Natrgali so 6500 kg grozdja, dočim je bila norma 4400 kg. Med njimi je bil najboljši nosač Majhen Ivan, ki je znošil 300 brent, dočim je bila norma za nosača 50 brent. Tako je dosegel normo za 600%.

Zelo lepe rezultate so dosegli tudi na drž. posestvu Plač. Med traktoristi v Sloveniji je prvi začel tekmovali Gorju Jože iz traktorske postaje Rače, po vzgledu katerega bodo prihodnje dni tekmovali traktoristi Slovenije pri ožanju v Savinjski dolini.

Pri tem tekmovalju pa so se pojavile tudi bistvene napake, katere pa moramo takoj popraviti. Prva izmed njih je bila lov za rekordi, kar se je posebno pokazalo pri nosačih na drž. posestvu Limbuš-Pekre. In drugo kritična stvar je tudi, ker je imelo tekmovanje še vedno star kampanjski značaj, čeprav je bilo organizirano po Sirotanovičevem načinu dela.

Namen tekmovalja po Sirotanovičevem načinu je boljša organizacija dela, večja storilnost dela in večja produktivnost, z normalnim zalaganjem delavca pri delu, ter manjša uporaba delovne sile. Tekmovanje pa ne sme imeti kampanjskega značaja, temveč mora biti stalen način dela v vseh panogah našega kmetijstva.

V S

Sirite

„Ljudski glas“!

Napredno, socialistično gospodarstvo na vasi kaže vsako leto večje in lepše uspehe. S pravilno, na državnih gospodarstvih večinoma že strojno obdelavo zemlje, se dviga količina in tudi kvaliteta pridelkov.

Lepe uspehe je doseglo v letošnjem letu tudi državno posestvo v Rakičanu. Tu je poleg poljedelstva razvita tudi živinoreja, predvsem svinjereja, sadijarstvo, posebno znana pa je vzorno urejena vrtnarija. V vseh teh panogah gospodarstva so letos znatno presegle uspehe lanskega leta. Delo na posestvu se vrši po planu, 90% celotnega dela pa tudi po normah, ki jih dosegajo od 95 do 120%.

Za 25% so presegle letošnji plan v poljedelstvu

Okrog tristo šest in šestdeset hektarjev zemlje imamo, če odračunamo sadovnjake in vinograde, pripoveduje delovodja. »Največ gojimo krmilne rastline tako ječmen, peso, deteljo in drugo, kar je potrebno za svinjerejo. Letos smo imeli zasejane krmilne rastline na površini sedeminšestdesetih hektarjev. Za prihodnje leto je plan krmilnih rastlin znatno povečan, ker bo tudi živinoreja dobila večji obseg. Pridelujemo tudi žitarice in sicer predvsem semenska žita, ki jih oddajamo semenarnam in raznim posestvom. To so v glavnem naši najvažnejši pridelki, poleg tega pa seveda pridelujemo tudi krompir, koruzo in drugo. Vsa zemlja pa ni obdelana, ker imamo tudi precej travnikov, pašnikov in gozdov. Letošnji plan smo presegle v vseh pridelkih na splošno za 25%, je na koncu še poudaril tov. delovodja.

-RJ-

Vrtnarstvo je vzorno urejeno

Tudi vrtnarija vsako leto bolj napreduje. Vsa košček zemlje, ki je morda ostal lansko leto brez koristi, so letos izkoristili in uspehi ni izostal. Za 95% več zelenjave so pridelali to leto kot lani.

Najvažnejša kultura vrtnarije je paprika. Na kmečki razstavi v času festivala v Murski Soboti so poleg ostalih vrst paprike in druge zelenjave razstavili tudi domači produkt paprike pod imenom Rakičanka. Letos je vrtnariji najbolj uspelo zelje, saj je bil doornos za 100% večji od lanskega leta. Pridelali pa so tudi veliko količino paradiznika, stročnega fižola in ostale zelenjave.

Poleg zelenjave se bavijo tudi z gojenjem cvetlic. V kratkem bodo končali z izdelavo novih cvetličniakov, ki bodo sodobno urejeni. V teh cvetličnjakih, gredah s centralno kurjavo, bodo letno vzgojili 12.000 kom. lončnic. Tudi obseg tonih gred se je znatno povečal. Leto 1947 so imeli le 74 m², v letošnjem letu pa imajo že 700 m². V toplih gredah vzgojijo letno do 1 milijon raznih sadik, letos pa so začeli tudi z gojenjem rane solate, s katero bo posestvo prihodnje leto že meseca marca založilo trg.

12.000 kg sadja samo v rakičanskem sadovnjaku

Na posestvu je razvito tudi sadijarstvo. V sadovnjaku, ki obsega okrog 30 ha, pridobivajo največ jabolk in hrušk v manjši meri pa tudi slive in orehe. Tako so letos pridobili približno 12.000 kg raznega sadja, katerega kvaliteta pa je nekoliko slabša kot lansko leto, ker je bilo sadje

v večji meri okuženo. Posestvo ima tudi svojo sadno sušilnico, kjer sušijo predvsem jabolka.

V drevesnicah gojijo tudi sadike za prodajo in za potrebe gospodarstva. Tako so lansko leto zasadili 36.000 sadik, letos pa 27.000, okrog 3000 sadik pa letno vzgojijo za prodajo.

Živinoreja ne zaostaja

Posebno pažnjo na posestvu pa posvečajo svinjereji. V lepo urejenih svinjarijah imajo 764 svinj. Pred kratkim so dogradili 10 novih svinjakov na Jezerih, v narču pa imajo še gradnjo štirih svinjakov, ker bo svinjereja v prihodnjem letu dobila še večji obseg.

Poleg svinjereje je zelo razvito tudi gojenje perutnine. Na posestvu se redi tudi goveja živina in konji. Tako imajo 31 konj, ki so potrebni predvsem za prevoze, v manjši meri pa tudi pri obdelavi zemlje. Veliko pa je število goveje živine, predvsem število molznih krav. Dnevno se namolze povprečno 346 litrov mleka, od katerega se le 90 litrov uporabi na posestvu, ostalo pa oddajajo bolnici in Mlekoprometu v Murski Soboti.

Vzgaajajo nove strokovnjake

15. oktobra se je začelo novo šolsko leto na kmetijski šoli v Rakičanu. Letos je na šoli 34 novih učencev, a se bo to število v kratkem še povečalo. Kmetijska šola, ki je bila do sedaj enoletna, je postala s tem letom dvoletna. Iz te šole bodo po končanem dvoletnem šolanju odhajali učenci kot kvalificirani delavci za poljedelstvo na razna posestva in zadrugne ekonomije.

Pouk na šoli se vrši predpoldan in popoldan. Predpoldan se seznajajo učenci s predmeti teoretično, popoldan pa izpopolnjuje svoje znanje v praksi. Na ta način spoznavajo napredno gospodarstvo, da bodo po končani šoli lahko svoje znanje prenesli med široke kmečke množice.

Kmetijska šola ima tudi svoj mladinski aktiv. Mladinski sestanki se vrše redno tedensko. Predvsem je razvito kulturno-prosvetno delo in pa fizkultura. Mladinski aktiv je v začetku šolskega leta napovedal tekmovanje vsem mladinskim aktivom na šolah kmetijske stroke v Sloveniji v kulturno-prosvetnem delu, fizkulturi, predvojaški vzgoji, praksi, v razkrinkavanju informbirojevske gonje, organiziranju ekskurzij v kmetijsko-obdelovalne zadruga in zadrugne ekonomije in organiziranju zaključne ekskurzije v najboljše kmetijsko-obdelovalno zadruga v Jugoslaviji.

V okviru kulturno-prosvetnega dela se bodo pripravili za odrski nastop, organizirali pa bodo tudi pevski zbor. V fizkulturi je posebno razvita odbojka in nošomet, vsi mladinci pa bodo tekmovali tudi za fizkulturno značko. Mladinski aktiv se je poleg tega obvezal, da bo dal do konca šolskega leta 8000 prostovoljnih delovnih ur.

*

Tako postaja državni sektor močna opora zadrugnemu in delo na državnem posestvu je lep primer, kakošne uspehe lahko dosegamo v kmetijstvu z usvajanjem najnovejših in naprednih strokovnih prijemov, katerih se kmetje še vedno ogibljejo in jih ponekod tudi v zadrugah z nezaupanjem sprejemajo.

iks —

Za izredno številko „Ljudskega glasu“

ob priliki praznika Republike — 29. novembra

razpisujemo 3 nagrade

za najboljšo reportažo o tekmovalju za 29. november 1949 din, za najboljši dopis ali poročilo iz življenja naših delovnih kolektivov 800 din, za najboljši dopis o delu množičnih organizacij 700 din.

Prispevke za nagradni natečaj je poslati najkasneje do 20. novembra 1949 s pripombo »29. nov.« na naslov: »Ljudski glas« — uredništvo M. Sobota, Kolodvorska 3.

Uredništvo.

Potrebno je čim črle sodelovanje med drž. in zadrugnim kmetijskim sektorjem

Zaradi boljšega sodelovanja med državnim in zadrugnim kmetijskim sektorjem ter večje povezave, je kolektiv drž. posestva v Rakičanu pri Murski Soboti napovedal tekmovanje kmetijsko-obdelovalni zadrugi v Arji vasi v naslednjih točkah:

1. Kdo bo prej in čimprej izvršil jesensko globoko oranje?
2. Kdo bo 100% pospravil vse jesenske pridelke do 29. novembra 1949 in prikazal večje hektarske donose?
3. Kdo bo prej izpolnil predvidene oddaje in oddal večje količine prekone plan-oddaje?
4. Kdo bo dvignil strokovni kader delavstva na podlagi tečajev in v čim večjem številu?

Preskrba

Ker živi mnogo učiteljev v pasivnih in od središč oddaljenih krajih pod zelo težkimi življenjskimi pogoji, je bilo v dogovoru z Ministrstvom za prosveto LRS sklenjeno, da se istim lahko nakazejo mesne konzerve (golaž) namesto svežega mesa.

Upravičenci morajo za odgovarjajočo količino konzerv oddati odrezke za meso, lahko pa dvignejo enkrat v mesecu celotni mesečni obrok. Konzerve so na zalogi v trgovskem podjetju Okrajnega magazina, spec. I Murska Sobota.

Sporazumno s poverjeništvom za Prosveto smo določili učitelstvo iz sledečih šol, katero so upravičeni, da si lahko namesto svežega mesa nabavijo golaž-konzerve, in sicer učitelstvo iz šole:

1. Gerlinči 2
2. Kramarovci 1
3. Kuzma 3
4. Gor. Slaveži 1
5. Dol. Slaveži 1
6. Kruplvinik 2
7. Vidonci 3
8. Trdkova 2
9. Zenavlj 2
10. Budinci 1
11. Dolenci 2
12. Prosenjakovi 2
13. Domajinci 2
14. Kančevci 1
15. Vučja Gomila 1.

OLO, Pov. za trg. in preskrbo Murska Sobota

5. Kdo bo organiziral čim boljše organizacijo dela? Tekmovanje bo trajalo do konca leta 1949. Da bo tekmovalje imelo plodonosnejši uspeh, sta oba kolektiva sestavila komisijo za oceno rezultatov tekmovalja o čemer se bo poročalo na Ministrstvo za kmetijstvo in Republiški odbor sindikata kmetovalcev za Slovenijo, kateri bo obema daljal pripombe in navodila v zvezi s tekmovaljem.

V. S.